EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 20.9.2010
KOM(2010) 468 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Čtvrtá výroční zpráva za rok 2009 o provádění pomoci Společenství podle nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru

1. ÚVOD

Nařízení Rady (ES) č. 389/2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru[1] (dále jen „nařízení o podpoře“), bylo přijato dne 27. února 2006. Na základě tohoto nařízení byla z rozpočtu Společenství na rok 2006 přidělena částka ve výši 259 milionů EUR.

Tato čtvrtá zpráva se týká období od 1. ledna do 31. prosince 2009.

2. PLÁNOVÁNÍ POMOCI

V rámci rozpočtu na rok 2009 bylo naplánováno 2,5 milionu EUR na stipendia, pro školy a na technickou pomoc[2].

3. PROVÁDĚCÍ MECHANISMY

Evropská komise je odpovědná za spravování podpory především formou centralizovaného řízení. Některé projekty probíhají pod společným řízením s Rozvojovým programem OSN (UNDP). Tento program je sice prováděn v členském státě EU, avšak týká se oblasti, ve které kyperská vláda nevykonává účinnou kontrolu a kde je používání práva EU pozastaveno.

Skupina na podporu programu byla zřízena v roce 2006, aby prováděla program v rámci generálního ředitelství Komise pro rozšíření (GŘ pro rozšíření) Tato skupina působí na Kypru v rámci dlouhodobé mise a využívá při tom kancelář EU na podporu programu (EUPSO), zřízenou v září 2006, která se nachází v severní části města Nikósie. Tato kancelář slouží jako místo pro pořádání setkání a seminářů s účastníky z řad kyperských Turků. Umožňuje rovněž vykonávání přímého dohledu nad smluvními partnery. Kancelářská logistika je v rámci smlouvy platné do června 2012 nadále zajišťována smluvním partnerem ze soukromého sektoru (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit, GTZ). Jako místo pro pořádání setkání a seminářů slouží rovněž zastoupení Komise na Kypru.

Během období, na které se tato zpráva vztahuje, se programová skupina mírně rozrostla. V prosinci 2009 tvořilo skupinu 41 zaměstnanců, z toho 3 úředníci Komise, 26 smluvních zaměstnanců a 12 místních zaměstnanců zajištěných smluvně společností GTZ, jejichž úkolem je logistická a administrativní podpora programu**.**

4. PROVÁDĚNÍ VE VYKAZOVANÉM OBDOBÍ

4.1. Obecný přehled

Komise provádí tento program ve zvláštním politickém, právním a diplomatickém rámci. Aby Komise mohla provádět program a respektovat zásady řádného finančního řízení, musela být přijata opatření *ad hoc*.

---

[1] Úř. věst. L 65, 7.3.2006, s. 5.

[2] Rozhodnutí Komise K(2009) 7569 ze dne 8 října 2009.

U programů podpory financovaných EU obvykle dohoda o financování s vládou přijímající země stanoví právní rámec, v němž je podpora poskytována, a upravuje otázky jako zdanění, pracovní povolení a povolení k pobytu. Pro tento program taková dohoda neexistuje. Komise se proto při provádění tohoto programu musí spoléhat na svůj úsudek, která místní pravidla a podmínky se nyní na místě uplatňují. Možnosti vymáhání proto mohou být obtížné a mohou se během doby platnosti dohody měnit. Neexistence dohody o financování znamená, že Komise při uzavírání smluvních ujednání se svými dodavateli přebírá větší riziko, které by za běžných okolností nevzniklo.

Kvůli politickému kontextu může být obtížné vymáhání příkazů k úhradě částek, jež mají být získány zpět od tureckých subjektů na Kypru (v případě nedodržení podmínek smlouvy). Komise přijala opatření ke zmírnění rizik, včetně intenzivního sledování a podpory, revidovaných podmínek pro platby, spojení plateb záloh s dokladem o podepsaných smlouvách o zadání zakázky a rozsáhlého využití bankovních záruk.

Komise spoléhá na to, že díky podpoře tureckého společenství na Kypru bude tento program úspěšný a že zejména zajistí jeho udržitelnost z dlouhodobého hlediska. Do práce na technických specifikacích a zadání byli zapojeni odborníci z řad kyperských Turků, kteří rovněž působili v komisích na posuzování nabídek. Tureckým příjemcům na Kypru náleží klíčová úloha ve výborech pro řízení projektů.

V roce 2009 byla smluvně vázána částka 259 milionů EUR, přičemž podíl zakázek na základě 880 individuálních smluv činil 99 %.

Celkem 10 milionů EUR z úspor při zadávání a prostředky vyčleněné na dva projekty, které nemohly pokračovat, bylo přiděleno na vodní infrastrukturu, přípravu na provádění *acquis* a na podporu malých a středních podniků.

Znepokojující otázkou, zejména s ohledem na projekty infrastruktury, zůstává udržitelnost.

Otázky vlastnictví byly u všech rozsáhlých projektů infrastruktury vyřešeny, a to zejména lokalizací projektů na státní pozemky.

V dubnu 2009 došlo v severní části Kypru k politické změně v důsledku vítězství Strany národní jednoty (National Unity Party, UBP) v „parlamentních“ volbách.

4.2. Pokrok podle jednotlivých cílů

Celkovým cílem programu podpory je pomoci znovusjednocení Kypru prostřednictvím podpory hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru, a to především s důrazem na hospodářskou integraci ostrova, na zlepšování styků mezi oběma společenstvími a s EU a na přípravu provádění práva EU.

4.2.1. Cíl 1: Rozvoj a restrukturalizace infrastruktury

Skupina na podporu programu v roce 2009 na základě výzev k předkládání nabídek uzavřela smlouvy o dílo v hodnotě 72,6 milionu EUR na projekty **vodohospodářské infrastruktury / infrastruktury pro odpadní vody**. Celkové prostředky věnované na vodohospodářství tak dosáhly zhruba 84 milionů EUR. Hlavními

financovanými díly byly nové kanalizační cítě a čističky odpadních vod v obcích Famagusta a Morphou/Güzelyurt a závod na odsolování mořské vody v blízkosti obce Sirianokhori/Kümkoy. Smlouva o závodu na odsolování mořské vody byla uzavřena s doložkou s odkladným účinkem, jejímž cílem je poskytnout čas na získání jednak odpovídajícího zajištění volného a neomezeného přístupu na místo stavby ze strany tureckého vedení na Kypru a jednak pomoci tohoto vedení při bezproblémové, účinné a účelné realizaci tohoto projektu. Byla podepsána dohoda o poskytnutí příspěvku s Rozvojovým programem OSN na spolufinancování nové čističky odpadních vod pro dvě obce, Mia Milia/Haspolat. Další smlouvy byly uzavřeny ohledně výměny stárnoucího vodovodního potrubí a dodávky zařízení pro místní laboratoř na testování vody.

Podprůměrné výsledky projektového konzultanta způsobily, že na práci na finalizaci dokumentů smlouvy, nabídkových řízení a jejich hodnocení, finalizaci rozpočtů a vyjednání smluv (včetně smlouvy v rámci Rozvojového programu OSN o čističce vody v Nikósii) pro vodohospodářské projekty zbylo do lhůty stanovené pro uzavření smluv pouhých osm měsíců. Tento tým navíc dohlížel nad finalizací návrhů vodohospodářských investičních projektů pro Nikósii, Kyrenii a Lefke.

Pokud jde o **ochranu přírody**, byl první cyklus školení dokončen v souladu se strategií vzdělávání. Veřejné informační schůzky byly uspořádány ve všech šesti potenciálních oblastech Natura 2000. Pro pět ze šesti potenciálních oblastí Natura 2000 byly připraveny návrhy plánů řízení. Rozsah projektu byl rozšířen tak, aby se vztahoval také na přípravu plánu řízení pro sedmou oblast. Byly uzavřeny smlouvy o dodávce vybavení i smlouvy o výstavbě zařízení pro řízení a ochranu v hodnotě 3,5 milionu EUR.

Pokud jde o **tuhý odpad**, zaměřily se hlavní činnosti na přípravu dokumentace k nabídkovému řízení a na zadání čtyř smluv o dílo a šesti smluv o dodávce. Desátá smlouva bude provedena v rámci Rozvojového programu OSN. Práce na třech hlavních smlouvách o výstavbě spojené s obnovou starého úložiště pevného odpadu v blízkosti obce Kato Dhikomo byly pozastaveny, dokud nebudou vyřešeny všechny vlastnické otázky. To způsobí nejméně šestiměsíční zpoždění v realizaci.

V roce 2009 bylo dokončeno rozsáhlé zkoumání místa, studie proveditelnosti a koncepce pro rekultivaci bývalých **těžebních oblastí a oblastí zpracování rud** v regionu Lefke/Lefka. Pro uvedenou oblast byla zjištěna rekultivační řešení, která minimalizují dopad na životní prostředí a lidské zdraví. Další práce tam bude záviset na rozhodnutí, pokud jde o budoucí rozvoj této oblasti, a také na dostupnosti financování.

V odvětví **energetiky** úspory umožnily v roce 2009 pořízení dalších elektroměrů. Byla uzavřena smlouva zadávající systém SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition, tj. systém pro dohled a sběr údajů), který umožní sledování a kontrolu elektrické sítě v reálném čase a který odpovídá požadavkům, jež zajišťují slučitelnost a součinnost se systémem SCADA, jenž je v současné době používán v oblastech pod kontrolou kyperské vlády. Byla uzavřena smlouva o pilotní **sluneční elektrárně** s cílem poskytnout další kapacitu k výrobě 1 MW elektřiny. Dále byl v roce 2009 smluvně zadán systém pro péči o zákazníka, který sestává ze softwaru, jež má být začleněn nebo propojen se stávajícím systémem pro údaje zákazníků společnosti dodávající elektrickou energii a se souvisejícím hardwarem, a dále ze systému pro

kontrolu znečištění a sledování počasí/větru, jehož cílem je sledovat emise elektráren v severní části Kypru a zjistit jejich dopad na životní prostředí.

Hlavní investiční smlouva v oblasti **telekomunikací** bude modernizovat současnou síť a nahradí ji moderní páteřní infrastrukturou na bázi internetu. Výrazně zjednoduší integraci telekomunikačních systémů na celém ostrově. V roce 2008 byla uzavřena smlouva o technické pomoci s cílem napomoci tureckému společenství na Kypru při řízení odvětví podle norem EU a mezinárodních osvědčených postupů a uskutečnit ucelený vzdělávací program s ohledem na modernizaci systému. Tato smlouva byla rozšířena tak, aby byla zajištěna kontinuita podpory pro toto odvětví i navzdory zpoždění v procesu reforem.

Smlouva týkající se řízení programu pro **bezpečnost dopravy** podpořila uzavření smluv pro jednotlivé složky programu. Technická pomoc pro vytvoření efektivní informační databáze o nehodách a systému sběru údajů ke zlepšení poznatků o dopravních nehodách byla zahájena v roce 2009, přičemž složka spočívající v dodání byla smluvně zadána ke konci roku. Konzultant pro rozvoj plánu silničního provozu pro místní komunity také zahájil svou činnost v roce 2009. Většina smluv byla podepsána ke konci roku 2009 a činnosti budou zahájeny v roce 2010. Bylo tomu tak v případě technické pomoci a složky spočívající v dodávkách pro zdokonalení programu prohlídek vozidel, v případě pomoci pro zlepšení postupů k získání řidičského oprávnění a vzdělávací kampaně na podporu povědomí o bezpečnosti provozu a dále v případě rozvoje plánu dálnic s cílem řešit současné a budoucí potřeby v oblasti mobility. Smluvní zadání a provedení projektu, jehož cílem je odstranění tzv. černých míst z hlediska dopravních nehod, bylo převedeno do Rozvojového rámce OSN.

4.2.2. Cíl 2: Podpora sociálního a hospodářského rozvoje

Čtyři skupiny pro technickou podporu (skupina pro podporu rozvoje venkova, pro chov zvířat, pro pěstování rostlin a útvar správy programu), financované v rámci **sektorového programu rozvoje venkova**, byly Komisi nápomocny při zahajování a hodnocení několika grantových programů. Zajistily cílené vzdělávání a technickou pomoc zemědělcům, veterinářům a odborníkům v oblasti rozvoje venkova, účastníkům v ústředí i na místní úrovni. V rámci grantového programu nazvaného „Zlepšení zemědělské výroby“ bylo podepsáno 142 smluv v celkové hodnotě téměř 5 milionů EUR. V rámci grantového programu nazvaného „Podpora venkovského podnikání“ bylo uděleno 47 grantů v hodnotě 3,3 milionu EUR. V rámci dvou grantových programů nazvaných „Rozvoj obcí prostřednictvím vesnických iniciativ“ bylo uzavřeno 37 smluv v celkové hodnotě téměř 8 milionů EUR. Kromě toho bylo uzavřeno 10 smluv o dodávkách pro veterinární laboratoře a pro pěstování zemědělských plodin v hodnotě přesahující 2 miliony EUR.

Pokud jde o projekt **Modernizace městské a místní infrastruktury**, jehož provádění je řízeno společně s UNDP, došlo v roce 2009 k dokončení rekonstrukce budovy Bedestan v severní části rozděleného města Nikósie, již financovala EU. Studie a návrh této rekonstrukce obdržely cenu Europa Nostra za rok 2009 ve výzkumné kategorii. V návaznosti na rozhodnutí čelních představitelů dvou společenství na Kypru dokončil UNDP studii proveditelnosti, pokud jde o otevření sedmého přechodu, jež spojuje obce Kato Pyrgos/Asagi Pirgo a Yeşilırmak/Limnitis. Tuto studii proveditelnosti financovala EU a na práci vyčlenila 2,5 milionu EUR.

Místním **školám** bylo v rámci druhé a třetího nabídkového řízení uděleno 44 grantů v celkové hodnotě téměř 1,6 milionu EUR. Projekty zahrnovaly poskytnutí vybavení (informační technologie, jazykové laboratoře atd.), související proškolení a v některých případech také studijní cesty do zahraničí. Byla poskytnuta technická pomoc na probíhající reformu základního a středního školství. Došlo k uzavření smluv o dodávce za účelem poskytnutí specializovaného vybavení pro odborné školy.

Na podporu **celoživotního učení, sociálního začleňování a aktivních opatření trhu práce** bylo malým a středním podnikům, komorám a dalším vzdělávacím organizacím uděleno 21 grantů v celkové hodnotě téměř 1 milion EUR. Byla poskytnuta technická pomoc na rozvoj a podporu systému odborného vzdělávání a výcviku, celoživotního vzdělávání a aktivních opatření trhu práce, včetně studijních návštěv v Německu a na Maltě.

„***Úvěrový program pro velmi malé a malé podniky***“ v hodnotě 9 milionů EUR nemohl pokračovat kvůli obtížím při dosahování dohody s institucí *Kreditanstalt für Wiederaufbau* (KfW) vzhledem ke specifickým podmínkám, které panují v severní části Kypru. Finanční prostředky byly přerozděleny a věnovány především na projekty podporující rozvoj soukromého sektoru.

Pokud jde o podporu **malých a středních podniků**, byly zahájeny dva grantové programy, z nichž vzešlo 33 smluv v hodnotě 4,5 milionu EUR. Kromě toho byl během vykazovaného období smluvně zadán projekt technické pomoci (v hodnotě 2,7 milionu EUR), jehož cílem jsou hlavní instituce a kroky v oblasti rozvoje hospodářství a informačních a komunikačních technologií.

4.2.3. Cíl 3: Podpora usmíření, opatření na posílení důvěry a podpora občanské společnosti

Cíl usmíření, opatření na posílení důvěry a podpory občanské společnosti se zaměřil zejména na posílení organizací občanské společnosti.

V rámci tří grantových programů nazvaných **Kyperská občanská společnost v akci** bylo 44 projektům uděleno 4,8 milionu EUR. Skupina pro podporu občanské společnosti (skupina pro technickou pomoc) poskytovala potřebné instrukce a pomoc žadatelům pořádajícím školení pro organizace občanské společnosti.

Výboru pro pohřešované osoby byly poskytnuty 2 miliony EUR. Společně s dřívějším grantem ve výši 1,5 milionu EUR je Evropská unie největším individuálním dárcem tohoto projektu dvou společenství.

Odminování je v konečné fázi; celá nárazníková zóna by podle očekávání měla být prohlášena za prostou min do dubna 2011. Další příspěvek EU ve výši 2,5 milionu EUR byl podepsán s cílem zajistit spolufinancování do konce projektu, společně s prostředky v obdobné výši poskytnutými Kyperskou republikou.

Projekt **Akademie politických studií** prováděný Radou Evropy se zaměřil na rozvoj společného pochopení hlavních otázek pro budoucnost ostrova v rámci integrované Evropy ze strany mladých kyperských vůdčích osobností. Vybraná skupina mladých vůdčích osobností z obou stran ostrova se zúčastnila tří seminářů.

4.2.4. Cíl 4: Přibližování tureckého společenství na Kypru k Evropské unii

Na akademický rok 2009/2010, tedy třetí rok **stipendijního programu** Společenství, bylo uděleno celkem 203 stipendií (121 absolventům, 27 studentům a 55 vyučujícím). Studenti a učitelé si studijní programy zvolit, i když některé oblasti byly preferovány (ekonomie, právo, evropská studia, všechny inženýrské obory, veřejná správa, veřejné finance atd.), jelikož v je v tureckém společenství na Kypru odborníků v těchto oborech nedostatek. Hostitelskými zeměmi bylo Spojené království, Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo, Itálie, Španělsko, Švédsko, Litva, Estonsko, Rakousko, Portugalsko a Řecko.

Na 15 projektů v rámci dvou grantových programů na „***Podporu výměnných pobytů mladých lidí a jiných mezilidských kontaktů***“ bylo uděleno 0,8 milionu EUR. Cílem je pomoci Turkům na Kypru lépe porozumět evropským hodnotám, poznatkům a multikulturním tradicím. Čerpání grantů v rámci tohoto projektu bylo nižší, než se očekávalo.

Bylo zřízeno informační místo (**InfoPoint**), které zahájilo svou činnost v červnu 2009 tím, že tureckému společenství na Kypru poskytovalo informace o EU, a zejména o programu podpory, a dále tím, že ve spolupráci se zastoupením Komise na Kypru organizovalo zviditelňovaní akce.

4.2.5. Cíl 5: Příprava tureckého společenství na Kypru na zavedení a provádění acquis communautaire

Nástroj Evropské komise pro technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX) byl používán jako hlavní prostředek poskytování pomoci v této oblasti. V roce 2009 bylo prostřednictvím nástroje TAIEX pro turecké obyvatelstvo na Kypru uspořádáno 237 aktivit technické pomoci, jako školení, workshopy či semináře, na nichž se podílelo 449 odborníků z členských států EU.

Činnosti se soustředily většinou na rozvoj **programu pro budoucí uplatňování *acquis***. Program pro budoucí uplatňování *acquis* poskytuje jasný rámec pro plánování a poskytování technické pomoci a vzdělávání s cílem připravit turecké obyvatelstvo na Kypru na zrušení pozastavení uplatňování *acquis* po znovusjednocení. Pomoc byla poskytnuta ve 13 odvětvích programu pro budoucí uplatňování *acquis*, jako je zemědělství, boj proti praní špinavých peněz, životní prostředí, statistka a ochrana zdraví a spotřebitele[3]. Bylo vyvinuto intenzívní úsilí s cílem přizpůsobit nástroj TAIEX specifickým podmínkám a potřebám tureckého společenství na Kypru. Cílem je posun k více strukturované střednědobé pomoci založené na projektech, která by byla stabilnějším základem pro dosahování cílů programu. Do konce roku bylo prostřednictvím nástroje TAIEX po konzultaci se všemi členskými státy EU vybráno zhruba 70 odborníků ze členských států EU, jejichž cílem bylo pomoci tureckému obyvatelstvu na Kypru při provádění střednědobých projektů.

---

[3] Úplný systém 13 aktivních odvětví programu pro budoucí uplatňování *acquis*: volný pohyb kapitálu, veřejné zakázky, právo obchodních společností, politika hospodářské soutěže, finanční kontrola, finanční služby; zemědělství a rozvoj venkova, bezpečnost potravin, veterinární a rostlinolékařská politika, doprava, statistika, sociální politika a zaměstnanost, životní prostředí a ochrana spotřebitele a zdraví.

Prostřednictvím nástroje TAIEX bylo rovněž poskytnuto školení týkající se přípravy právních textů, jež jsou v souladu s *acquis*, aby tyto se právní předpisy mohly stát použitelnými okamžitě poté, co vstoupí v platnost komplexní řešení kyperského problému. Podobně bylo v souvislosti s budoucí správou finančních prostředků EU poskytnuto školení věnované **řízení veřejných výdajů**.

Byla poskytnuta podpora na rozvoj **obchodu přes zelenou linii**. Odborníci z členských států EU byli prostřednictvím nástroje TAIEX průběžně zváni, aby vykonali veterinární a rostlinolékařské kontroly brambor a ryb.

V zájmu zajištění dostatečných finančních prostředků pro pokračování pomoci nástroje TAIEX v průběhu roku 2010 a na zvýšenou potřebu pomoci v případě urovnání bylo pro nástroj TAIEX přiděleno dalších 5,5 milionů EUR. Celkový rozpočet pro tuto technickou pomoc od roku 2007 díky tomu dosáhl 14,5 milionu EUR, z čehož bylo do konce roku 2009 na konkrétní činnosti vázáno 8,3 milionu EUR.

4.2.6. Nepřidělené prostředky technické pomoci a nástroje programových rezerv

Nástroj programových rezerv byl využit na další podporu pro Výbor pro pohřešované osoby (2 miliony EUR) a na odminování (1,5 milionu EUR)[4]. Nepřidělená rezerva na technickou pomoc (1,2 milionu EUR) byla využita na pokrytí činností TAIEX.

4.2.7. Finanční příspěvek na pokrytí správních výdajů ve smyslu čl. 4 odst. 3 nařízení o podpoře

Na provádění programu bylo vyčleněno celkem 18,65 milionu EUR (tj. 7,2 % celkových finančních prostředků) za účelem pokrytí nákladů spojených s příslušnými zaměstnanci (až 9,65 milionů EUR) a také s činnostmi obecnější technické pomoci (9 milionů EUR). Se Světovou bankou byl dojednán svěřenecký fond v hodnotě 1 milionu EUR na provedení studií v rámci „Programu ekonomických analýz pro růst a udržitelný rozvoj“.

Počínaje rokem 2010 budou náklady na zaměstnance financovány ze všeobecné správní rozpočtové linie generálního ředitelství pro rozšíření.

4.3. Finanční provedení (smlouvy a platby)

4.3.1. Uzavírání smluv

V průběhu vykazovaného období byly v rámci operativní části programu uzavřeny smlouvy na 181 milionů EUR.

Do konečné lhůty pro uzavření smluv, tedy do prosince 2009, bylo smluvně vázáno **247,6 milionu EUR, tj. 99,38 %** (z celkové částky 249,15 milionu EUR operační části programu podpory). Smlouvy na většinu těchto prostředků byly uzavřeny v poslední čtvrtině roku.

[4] Schváleno rozhodnutím Komise č. 2928 (2009) ze dne 22. dubna 2009.

Pokud jde o složku programu sestávající ze zaměstnanců a misí (tj. 9,85 milionů EUR), zbylo nevyužitých 2,8 milionů EUR v důsledku rozhodnutí využít na výdaje spojené se zaměstnanci prostředky na správu a nikoliv provozní prostředky, jak se původně předpokládalo.

4.3.2. Platby

Během vykazovaného období Evropská komise vyplatila 42 milionů EUR. To bylo výrazně méně, než se předpokládalo v původním plánování rozpočtu na rok 2009. Bylo proto potřeba převést 42 milionů EUR do jiných rozpočtových položek. Nedostatečné plnění plateb bylo způsobeno především pozdějším uzavřením mnohých smluv, což vedlo k odložení činností z roku 2009 do roku 2010.

Z 259 milionů EUR bylo do konce roku 2009 vyplaceno 75,8 milionů EUR (30 %).

4.4. Monitorování

Mechanismus pro prozatímní přezkum slouží jako fórum pro podrobné projednání provádění programu s příjemci. Jedna schůze mechanismu pro prozatímní přezkum proběhla v období, na nějž se vztahuje tato zpráva (červen 2009).

4.5. Audit a kontroly

V roce 2008 provedl útvar interního auditu GŘ pro rozšíření interní audit. Hlavní doporučení zaměřující se na zajištění řádného finančního řízení za specifických právních podmínek panujících v severní části Kypru byla provedena (s výjimkou jednoho doporučení, podle něho měli být přijati další úředníci, neboť nebylo dost pracovních míst).

4.6. Hodnocení

V červnu 2009 provedla skupina externích odborníků hodnocení *ad hoc*. Hodnotící zpráva doporučila pokračovat v pomoci tureckému společenství na Kypru a vyvodila závěry, k nimž je třeba přihlížet při programování další pomoci, jako je pokračování grantových programů pro malé a střední podniky a opatření pro usmíření.

4.7. Informace, publicita a zviditelnění

V průběhu období, jehož se týká tato zpráva, bylo zveřejněno **33** tiskových zpráv o otázkách týkajících se programu. Bylo uspořádáno 85 akcí pro veřejnost. Programová skupina a zastoupení Komise spolupracovaly na lepším zviditelnění programu. Uskutečnily se informační kampaně s využitím hromadných sdělovacích prostředků, většinou pro grantové programy. Ke zviditelnění přispěla rovněž spolupráce se zastoupením Komise na Kypru za účelem rozšiřování tiskových zpráv, rozhovorů ve sdělovacích prostředcích a jiných akcí.

Projekt informačního místa (InfoPoint) podpořil viditelnost programu podpory u tureckého společenství na Kypru.

Dvě hlavní akce za účelem zviditelnění byly 1) otevření budovy *Bedestan* v Nikósii, kterého se zúčastnily obě společenství na Kypru a 2) oslava získání dalších 2 milionů

EUR pro Výbor pro pohřešované osoby, jíž se zúčastnili čelní představitelé obou společenství na Kypru.

4.8. Konzultace s vládou Kyperské republiky

Uskutečnily se schůzky se zástupci vlády Kyperské republiky, zejména při příležitosti návštěvy vysokých představitelů Komise na ostrově. Konaly se rovněž pracovní schůzky se zástupci příslušných ministerstev, zejména v oblasti životního prostředí, energetiky a telekomunikací, přičemž cílem bylo zohlednit aspekty plánování, které se týkají celého ostrova.

Pokud je o ověřování vlastnictví majetku, opírala se Komise v roce 2010 o pokračující spolupráci s příslušnými útvary vlády Kyperské republiky.

5. ZÁVĚRY

V průběhu vykazovaného období se činnosti zaměřily na:

(1) uzavírání smluv: v období, jehož se tato zpráva týká, byly uzavřeny smlouvy na více než 60 % operativní části programu,

(2) provádění: bylo monitorováno využívání finančních prostředků EU smluvními partnery a příjemci grantů.

Dosud přetrvávají některé problémy zmíněné v předchozích zprávách. V období, kterého se týká tato zpráva, ovlivňovaly provádění programu podpory tyto problémy:

(1) Spolupráce mezi společenstvími kyperských Turků a Řeků: to je klíčem pro úspěch programu.

(2) Nízká absorpční kapacita ze strany přijímajícího společenství: Turecké společenství na Kypru je malé a přijímání velkých prostředků na smluvně vázané projekty koncentrované v omezeném časovém prostoru představuje velký problém. V průběhu roku 2009 bylo zaznamenáno značné zlepšení kapacity.

(3) Realizace: čas na přípravu, uzavření smluv a provedení projektů do určité míry ovlivnily důvěryhodnost realizace finanční podpory poskytované Evropskou unií. Tento problém bude do značné části vyřešen vysokou úrovní provádění, jež se očekává v roce 2010 v návaznosti na vysokou míru uzavírání smluv v roce 2009.

(4) Vlastnické záležitosti: práva soukromých vlastníků byla přísně dodržována. To mělo vliv zvláště na řízení v odvětví odpadového hospodářství, kde byly podepsány tři smlouvy o výstavbě s doložkou s odkladným účinkem, aby byl dostatek času na uspořádání všech vlastnických záležitostí.

(5) Problematika udržitelnosti: v hlavních odvětvích (telekomunikace, energie) je potřeba přesvědčit turecké společenství na Kypru o významu reformy. To zpožďuje provádění a ohrožuje udržitelnost investic.